

DRUŽINSKI OSKRBOVALCI

The Scottish Government, Social Care and National Care Service Development. 2022. National carers strategy 2022. United Nations Publications.

ŠKOTSKA NACIONALNA STRATEGIJA ZA OSKRBOVALCE 2022

Škotska vlada je v decembru 2022 objavila svojo nacionalno strategijo za oskrbovalce. Čeprav natančno število oskrbovalcev ni znano, je trenutno ocenjeno, da je bilo na Škotskem pred pandemijo covid-19 od 700.000 do 800.000 neplačanih oskrbovalcev, od tega 59 % oskrbovalk in 41 % oskrbovalcev. Starostna struktura oskrbovalcev na Škotskem kaže, da je največ oskrbovalcev starih med 45 in 54 let, približno 28.000 oskrbovalcev pa je mlajših od 18 let. Škotsko prebivalstvo se stara in tako kot drugod po Evropi tudi na Škotskem predvidevajo, da bo število zelo starih ljudi še naprej naraščalo, številno delovno sposobnega prebivalstva pa se bo sorazmerno zmanjševalo. Čeprav gre pri tem predvsem za posledico uspešnega napredka medicine in posledične daljše pričakovane življenjske dobe, po drugi strani to prinaša tudi pomembne spremembe v prihodnosti. Pričakuje se namreč, da bo povpraševanje po zdravstvenih in socialnih storitvah na Škotskem do leta 2031 naraslo za 25 %, kar pomeni, da se bo v bližnji prihodnosti močno povečala tudi vloga in širši družbeni pomen neformalnih oskrbovalcev.

Za mnoge neformalne oskrbovalce je izkušnja oskrbovanja ob primerni podpori lahko zelo pozitivna in izpopolnjujoča.

Marsikateri oskrbovalec pa se zaradi pomanjkanja zadostne podpore sooča s številnimi težavami na področju oskrbe, ki presegajo zgolj zdravstveno in socialno varstvo. Namen Škotske nacionalne strategije za oskrbovalce je spodbuditi dolgoročno in trajnostno sistemsko spremembo vrednotenja in podpore neplačanih oskrbovalcev. Strategija v odgovor na potrebe oskrbovalcev postavlja v središče oskrbovalca samega in na izzive odgovarja s predstavitvijo akcijskega plana, ki zajema 89 raznolikih ukrepov za podporo neplačanim oskrbovalcem po vsej Škotski. Ukrepi so osredotočeni na pet glavnih tem:

1. Življenje s covidom-19,
2. prepoznavanje, vrednotenje in vključevanje oskrbovalcev,
3. zdravstvena in socialna podpora,
4. socialna in finančna vključenost ter
5. mladi oskrbovalci.

Strategija za oskrbovalce je nastala skupaj s samimi oskrbovalci, pa tudi s številnimi organizacijami za oskrbovalce in drugimi vpletenimi, da bi res zajela vsa najbolj pomembna področja in potrebe, ki zadevajo neformalne oskrbovalce.

1 ŽIVLJENJE S COVIDOM-19

Prva tema strategije zajema področje življenja s covidom-19, ki je močno vplivala na življenje vseh, prav posebno težko in zastrašujoče pa je bilo to obdobje za tiste, ki so bili najbolj ogroženi za težji potek bolezni in njihove svojce, ki so jih oskrbovali. Ti so poleg strahu pred okužbo izpostavili tudi občutek socialne izolacije, ki se je še poslabšal zaradi kombinacije intenzivne

nege, pomanjkanja odmorov med oskrbo in omejevanja socialnih stikov ter dejavnosti za zmanjšanje tveganja okužbe. Strateški cilji na tem področju stremijo k temu, da bi se oskrbovalci počutili bolj samozavestne in podprte pri zaščiti pred virusom covid-19, se po prebolelem virusu uspešno ponovno vključili v svoje skupnosti, obenem pa prejeli tudi potrebno podporo pri okrevanju ob negativnih vplivih covida-19.

Čeprav program cepljenja proti covidu-19 na Škotskem dobro deluje, predstavniki najbolj rizične skupine s cepljenjem morda ne bodo mogli doseči enake zaščite kot večina prebivalstva ali pa zanje cepljenje sploh ni mogoče. V ta namen so na spletni strani škotske vlade objavili smernice za skupino ljudi, ki ostaja izpostavljena večjemu tveganju za covidom-19. Osebe z oslabljenim imunskim sistemom so prav tako upravičene do novih protivirusnih zdravil in zdravljenja z monoklonskimi protitelesi. V življenje s covidom-19 so močno vpeti tudi oskrbovalci obolele osebe. Zato je potrebno zagotoviti, da so ti dobro informirani, poučeni in okrepljeni s praktičnimi nasveti, pri katerih se upošteva tudi njihove raznolike potrebe. Oskrbovalci še naprej ostajajo na prednostni listi pri cepljenju proti covidu-19 v skladu z nasveti Odbora za cepljenje in imunizacijo.

Škotska nacionalna strategija za oskrbovalce razširi temo življenja s covidom-19 tudi na družbeni vidik. Opredeli pomen zagotavljanja varnega okolja predvsem za rizične skupine in njihove oskrbovalce. Pomembno je namreč, da se oboji počutijo varno ob ponovnem obisku javnih prostorov, vrnitvi na fizična delovna mesta in pri sodelovanju z javnimi storitvami. V ta namen so bili sprejeti številni ukrepi za

zagotavljanje varnosti, med drugim paket navodil za prezračevanje, vzpostavitev znakov za upoštevanje osebne razdalje v javnih prostorih, značke za ohranjanje razdalje (shema Distance Aware) idr. Strategija oskrbovalcem prav tako ponuja rešitev v primeru, če se sami okužijo s covidom-19. V tem primeru imajo pravico do pomoči za nujno oskrbo in za oskrbo v prihodnosti. Strategija predvidi široko paleto potreb neformalnih oskrbovalcev. Da bi dosegli večjo odpornost osebja, ki dela v zdravstvu in socialnem varstvu ter neformalnih oskrbovalcev, ki oskrbujejo doma, je bilo med epidemijo covida-19 na spletu vzpostavljeno Nacionalno središče dobrega počutja (National Wellbeing Hub). Ta platforma ponuja vrsto digitalnih virov za dobro počutje, med drugim vodeno meditacijo, ideje za krajše počitke in informacije o tem, kaj pripada oskrbovalcem. V času epidemije so na državnem nivoju v sodelovanju z zdravstvenimi in socialnimi službami prilagodili številne sisteme, da so neformalnim oskrbovalcem lažje in varneje dostopni, prav tako pa so oskrbovalce dodatno podprli tudi finančno s pomočjo dvojnega izplačila dodatka za oskrbovalce. Strategija razmišlja tudi o prihodnji podpori in odgovoru na potrebe oskrbovalcev, ki še okrevajo od pandemije. Trenutno predstavljeni sistem še izboljšujejo, že zdaj pa zagotavlja večjo prilagodljivost za odzivanje na številne spreminjajoče se okoliščine.

2 PREPOZNAVANJE, VREDNOTENJE IN VKLJUČEVANJE NEFORMALNIH OSKRBOVALCEV

Druga tema Škotske nacionalne strategije za oskrbovalce zajema področje

prepoznavanja, vrednotenja in vključevanja oskrbovalcev. Vloga neformalnih oskrbovalcev je neprecenljiva, saj sistem zdravstvenega in socialnega varstva ne bi mogel preživeti brez neplačane oskrbe. Kljub temu pa je kakovost in trajnost neformalne oskrbe, z njo pa tudi kakovost življenja oskrbovalcev in oskrbovancev, močno povezana z delovanjem in interakcijo z zdravstveno-socialnimi sistemi. Iz tega izhajajo strateški cilji, ki stremijo predvsem k večjemu priznavanju in razumevanju prispevka oskrbovalcev v družbi in upoštevanju njihovih stališč in izkušenj pri odločitvah, ki jih zadevajo. Škotska nacionalna strategija za oskrbovalce v ospredje postavlja izboljšanje dostopa do sistema socialnega varstva, preventivno ravnanje in skrb za možnost prehajanja med različnimi vrstami oskrbe in podpore, ki sledi spreminjajočim se potrebam oskrbovancev in oskrbovalcev.

Kljub neprecenljivemu pomenu za družbo so neformalni oskrbovalci v družbi še premalo prepoznani, prav tako pa se velikokrat tudi sami ne identificirajo s to vlogo, saj oskrbo ljubljene osebe prepoznavajo kot nekaj povsem samoumevnega. To še posebno velja za oskrbovalce starše invalidnih otrok, mlajše osebe, ki oskrbujejo brate, sestre ali starše, zakonce, ki oskrbujejo svoje partnerje, in oskrbovalce, ki skrbijo za družinske člane s težavami v duševnem zdravju, z alkoholom in drogami. Prepoznavanje lastne vloge neformalnega oskrbovalca pa je pomembno, saj oskrbovalci na ta način lažje dostopajo do potrebnih informacij in podpore. Strategija želi spodbuditi kulturni premik, s katerim bi oskrba postala vidnejša, bolj cenjena in

podprta z različnimi pristopi in ukrepi v skupnostih na lokalni ravni in v širših sistemih na nacionalni ravni. Poleg tega prepoznava tudi nekatere ključne točke v življenju oskrbovalcev, ko je povezovanje z drugimi organizacijami in storitvami najbolj pomembno (predvsem na začetku in na koncu oskrbovalne vloge).

Poleg prepoznavanja in ustreznega vrednotenja neformalnih oskrbovalcev je zelo pomembno tudi **vključevanje oskrbovalcev in njihovih potreb v politike na lokalni in nacionalni ravni**, da te resnično temeljijo na življenjskih izkušnjah oskrbovalcev. Na Škotskem so oskrbovalci na nacionalni ravni vključeni v različne organe in dejavnosti. Škotska vlada vsako leto organizira »parlament« oskrbovalcev, ki omogoča oskrbovalcem iz vse Škotske, da skupaj in na strateški ravni razmislijo, delijo dobre prakse in ideje o politiki in zakonodaji, ki vpliva na njihova življenja. Škotska vlada financira tudi številne nacionalne organizacije za oskrbovalce, ki informirajo, izobražujejo in se povezujejo z njimi, ter jih skupaj z oskrbovalci vključujejo v nacionalno politiko in svetovalne skupine z namenom učenja iz izkušenj. S tem zagotavljajo, da nacionalni sistemi resnično ustrezajo svojemu namenu. V ta namen so ustanovili več usmerjevalnih skupin, ki vključujejo posameznike z resničnimi izkušnjami oskrbe. Takšno sodelovanje zagotavlja, da so na novo vpeljane storitve resnično usmerjene v zadovoljevanje raznolikih potreb neformalnih oskrbovalcev. Pri vključevanju oskrbovalcev na nacionalni ravni niso pozabili niti na mlade oskrbovalce, za katere je na državni ravni organiziran tudi vsakoletni Škotski festival

mladih oskrbovalcev, ki ponuja številne dejavnosti za oddih ter omogoča, da o svojih potrebah, izkušnjah in izzivih pri oskrbi spregovorijo z oblikovalci nacionalnih politik.

Oskrbovalci na Škotskem so aktivno vključeni tudi v lokalno strateško načrtovanje. To vključevanje oskrbovalcem zagotavlja svoj glas in na ta način lahko najbolj aktivno vplivajo na odločitve, sprejete na strateški ravni, vključno z odločitvami o načrtovanju in oblikovanju storitev v lokalni skupnosti. Dolžnost vključevanja oskrbovalcev v strateško načrtovanje je opredeljena tudi v škotskem Zakonu o oskrbovalcih, ki narekuje, da morajo sistemi zdravstvenega in socialnega varstva, lokalne oblasti in zdravstveni odbori v načrtovanje storitev za podporo oskrbovalcem vključiti tudi oskrbovalce in njihove predstavnike. V ta namen morajo lokalne oblasti pripraviti **lokalno strategijo oskrbe**, ki mora zadovoljiti kontrolnemu seznamu, ki opisuje predvsem dolžnosti v skladu z Zakonom o oskrbovalcih, obenem pa lahko lokalnim organom nudi zelo celosten pogled na to, kako so oskrbovalci podprti z javnimi storitvami na lokalni ravni. Ob tem se izpostavlja pomen enakega dostopa do podpore in storitev za vse člane družbe ter pomen ustrezno vzpostavljenih sistemov, ki pri doseganju tega ne delujejo kot ovira. Strategija prav tako naslavlja pomen aktivnega vključevanja oskrbovancev v odločitve, ki zadevajo socialnovarstveno podporo za oskrbovalce in oskrbovance, odločitve o odpustu oskrbovanca iz bolnišnice in aktivno vključevanje v odločitve, ki zadevajo duševno bolne oskrbovance.

3 ZDRAVSTVENA IN SOCIALNA PODPORA

Tretja pomembna tema Škotske nacionalne strategije za oskrbovalce opisuje področje zdravstvene in socialne podpore. Zagotavljanje zadostne in kvalitetne podpore oskrbovalcem prinaša izboljšano kvaliteto življenja tako oskrbovalca kot oskrbovanca, zato ima velike koristi za zdravstveni in socialni sistem. Kljub temu pa se številni oskrbovalci soočajo z negativnimi vplivi njihove oskrbovalne vloge: z zdravstvenimi težavami, s slabšim duševnim zdravjem, pomanjkanjem počitka od oskrbe, s težko dostopnostjo do zdravnikov zaradi obveznosti oskrbovanja, s finančnimi težavami, socialno izolacijo in podobnim. Na področju zdravstvene in socialne podpore je za zmanjševanje preobremenjenosti in izboljšanje opolnomočenosti v Škotski strategiji opisan strateški cilj zadostne podpore neformalnim oskrbovalcem pri skrbi za lastno zdravje in dobro počutje, vključno z zmanjšanjem morebitnega negativnega vpliva njihove oskrbovalne vloge na lastno zdravje in dobro počutje.

Temelj pravic oskrbovalcev na Škotskem je **Zakon o oskrbovalcih**, ki vsakemu oskrbovalcu zagotavlja pravico do prilagojenega načrta oskrbovanja, ki upošteva njegovo osebno življenje, pripravljenost in sposobnost oskrbe, želje po nadaljevanju dela ali študija ter pravico do podpore za zadovoljevanje svojih upravičenih potreb. Velik vpliv na zagotavljanje podpore oskrbovalcem ima širša družba, prav posebno vlogo pa imajo zaposleni v socialnem varstvu, centrih za oskrbo in storitvah za mlade oskrbovalce, ki v največji meri informirajo in usmerjajo oskrbovalce do ustrezne podpore.

Eden od pomembnejših vidikov podpore oskrbovalcem za kvalitetno in trajnostno oskrbovanje predstavlja **možnost počitka od oskrbovanja**. Na Škotskem so trenutno predvideni po različnih poteh, a do njih še nimajo dostopa vsi oskrbovalci. Prav zaradi tega se zavzemajo za vzpostavitev pravice do počitka od oskrbe, ki so jo predlagali v osnutku predloga Zakona o državni službi za zdravstveno varstvo. Pri tem so vključeni tudi lokalni organi, ki imajo v skladu z Zakonom o oskrbovalcih dolžnost preučiti, ali mora podpora oskrbovalcu vključevati tudi počitek od oskrbovanja. Poleg zakonske ureditve na Škotskem želijo izboljšati tudi samo razpoložljivost dostopnih krajših počitkov od oskrbovanja in v ta namen financirajo številne lokalne organizacije oskrbovalcev, spodbujajo delovanje dnevnih centrov in drugih podobnih storitev ter iščejo raznovrstne inovativne rešitve zagotavljanja krajših počitkov od oskrbe, pri katerih z darili in doživetji za oskrbovalce velikokrat pomagajo tudi številna lokalna podjetja.

V središču škotskega pristopa k podpori socialnega varstva je tako imenovana samostojno usmerjena podpora (Self-directed support), ki ob uspešnem izvajanju posameznikom zagotavlja popolno izbiro in nadzor nad lastnim življenjem. Dobra izkušnja samostojno usmerjene podpore oskrbovalcem pomaga ohranjati ravnovesje med oskrbovalnimi obveznostmi in drugimi področji njihovega življenja.

Oskrba bližnjega pa lahko pomembno vpliva tudi na zdravje neformalnih oskrbovalcev. Strateški pristop na tem področju podpira vse vidike življenja oskrbovalcev, ne zgolj oskrbovalne vloge. Škotska

nacionalna strategija za oskrbovalce prav tako predlaga dodatno podporo oskrbovalcem pri nekaterih zdravstveno-socialnih izzivih, ki pogosto močno vplivajo na oskrbovanje, npr. večjo vključenost oskrbovalcev, ko je oskrbovanec v bolnišnici, upoštevanje morebitnega vpliva oskrbe na duševno zdravje in dobro počutje oskrbovalca, večjo podporo oskrbovalcem pri skrbi za posameznike, ki se soočajo z napredujočo boleznijo ali umiranjem in tistim, ki oskrbujejo svojce z demenco (ti oskrbovalci so posebno opredeljeni v najnovejši Škotski nacionalni strategiji za demenco 2017–2023), z avtizmom, učnimi težavami ali nevrološkimi boleznimi. Dodatno podpirajo družine, ki oskrbujejo otroke, zlasti pa krepijo lokalne podporne storitve na področju zdravstva in sociale (npr. informacije o finančnih in drugih ugodnostih, o socialni izolaciji ipd.).

4 SOCIALNA VKLJUČENOST IN FINANČNA VARNOST OSKRBOVALCEV

Četrta tema Škotske nacionalne strategije za oskrbovalce zajema področje socialne in finančne vključenosti oskrbovalcev. To področje ima več strateških ciljev: prepoznavanje in razumevanje socialnega in ekonomskega prispevka, vpliva in obsega oskrbe s strani neformalnih oskrbovalcev in upoštevanje le-te pri oblikovanju lokalne in nacionalne politike na vseh področjih, omogočen dostop do finančne pomoči in podpore, do katere so upravičeni vsi oskrbovalci, možnost, da oskrbovalci sprejmejo ali obdržijo zaposlitev in izobraževanje poleg oskrbe, če to želijo, ter vključenost oskrbovalcev v skupnost in širšo družbo, ki jih priznava in ceni.

Mnogi posamezniki zaradi oskrbovanja ne morejo več delati s polnim delovnim časom in se tako znajdejo v slabšem finančnem položaju. Ob tem se pojavljajo tudi številne neenakosti, med katerimi sta v Škotski strategiji za oskrbovalce opisani predvsem večja vloga žensk v oskrbi (in posledična njihova večja verjetnost nezmožnosti za delo) ter dodatne težave oskrbovalcev iz oddaljenih in podeželskih območij. Neenakosti in dodatne stroške pa je v zadnjem času okrepila tudi pandemija covida-19 in finančna kriza.

Škotska nacionalna strategija za oskrbovalce daje ključni pomen podpori oskrbovalcem pri zagotavljanju uspešnega ravnovesja med obveznostmi oskrbovanja, sposobnostmi in željami za delo in izobraževanje ter ohranjanjem smiselnega in kakovostnega življenja ob oskrbi. Pri tem ima veliko vlogo **socialna varnost**; le-ta je ključna sestavina podpore, ki je na voljo škotskim neformalnim oskrbovalcem. Določeno finančno podporo in priznanje oskrbovalcem, ki so zaradi oskrbovalne vloge omejili svojo zaposlitev ali študij, predstavlja dodatek za oskrbo (Carer's Allowance) in njegova prihodnja zamenjava – škotska pomoč oskrbovalcu (Scottish Carer's Assistance). Za razliko od večine drugih ugodnosti, ki nadomeščajo dohodek, ta ni osnovan na delovnih zahtevah in ni odvisen od premoženjskega stanja, znesek pa je omejen. V strategiji so predstavljene tudi številne druge ugodnosti za oskrbovalca, npr. plačilo za dodatnega oskrbovanca (Carer's Additional Person Payment), dodatek za pomoč in postrežbo (Attendance Allowance) in drugo. Oskrbovalce podpirajo tudi številni ukrepi, ki v osnovi niso namenjeni samo njim, npr.

ukrepi za ublažitev finančne krize, ukrepi Škotskega socialnega sklada za posameznike z nizkimi dohodki ipd.

Posebno podporo potrebujejo tisti neformalni oskrbovalci, ki so redno zaposleni. Pred pandemijo covida-19 je na Škotskem približno 270.000 ljudi združevalo zaposlitev in neplačano oskrbo, kar je približno ena osmina delovne sile. Mnogi oskrbovalci zaradi zagotavljanja potrebne oskrbe delajo za skrajšan čas ali celo opustijo delo, večinoma zaradi nezadostne podpore, ki bi omogočila uravnoteženo delo in oskrbovalne obveznosti. Opustitev dela lahko zmanjša finančno varnost oskrbovalca in njegove družine ter poveča socialno izolacijo in osamljenost; to lahko dolgoročno vpliva tudi na poklicne možnosti in vrnitev na delo, kar pa je močno povezano tudi z večjimi stroški za gospodarstvo. Škotska strategija Nihče ni pozabljen (No One Left Behind) posameznika postavlja v središče zagotavljanja in ohranjanja zaposljivosti s prilagodljivimi zaposlitvami, ki se odzivajo na potrebe posameznikov. Nekateri ukrepi na različne načine podpirajo študente in mlade odrasle oskrbovalce pri vstopu na trg dela ali pri ponovni zaposlitvi, spodbujajo fleksibilno delo in pomagajo delodajalcem, da poskrbijo za delovna mesta, ki upoštevajo tudi potrebe neformalnih oskrbovalcev. V Škotski nacionalni strategiji je predstavljena oskrbovalcem prijazna akreditacijska shema za delodajalce (Carer Positive employer accreditation scheme), ki delodajalcem pomaga pri uvedbi podpornih delovnih praks za tiste, ki ob redni zaposlitvi aktivno oskrbujejo bližnjega. Po vsej Škotski je že več kot 230 organizacij, ki so priznane kot oskrbovalcem prijazne.

Veliko oskrbovalcev poroča o občutkih osamljenosti in socialne izolacije, ki jo je še povečala pandemija covida-19. Ta vprašanja podrobneje opisuje nacionalna strategija Povezana Škotska (A Connected Scotland) z leta 2018. Ista strategija obravnava tudi digitalno vključenost oskrbovalcev, kar omogoča lažji dostop do javnega, gospodarskega in družbenega življenja.

5 MLADI OSKRBOVALCI

Zadnja tema strategije zajema področje mladih oskrbovalcev. Ob primerni podpori je oskrbovanje tudi za mlade lahko zelo dobra izkušnja, s katero pridobivajo raznolike veščine in vrednote, pa tudi večjo samozavest za številne druge življenjske izzive.

Kljub temu pa oskrbovalna vloga mladega človeka lahko postavi v zelo neprijeten položaj, sploh kadar gre za dolgotrajno oskrbo ali prevzemanje neprimernih obveznosti oskrbe. Brez primerne podpore so mladi oskrbovalci lahko izpostavljeni tudi številnim negativnim učinkom, predvsem na področju odnosov z bližnjimi in vrstniki ter morebitno socialno izoliranostjo, na področju duševnega zdravja in izobrazbe, tudi z morebitnimi omejenimi možnostmi nadaljevanja izobraževanja in zaposlitve.

Strateški cilji na področju mladih oskrbovalcev so podpora in zaščita mladih oskrbovalcev pred neustrezno oskrbo in negativnimi vplivi na njihovo izobraževanje, družbeno življenje in prihodnje priložnosti ter podpora pri prehodu iz izobraževanja na usposabljanje in delo ob

opravljanju stalne oskrbovalne vloge. Za večjo podporo mladim oskrbovalcem je v Škotski nacionalni strategiji za oskrbovalce več ukrepov in načinov njihovega vključevanja. Škotski Zakon o oskrbovalcih iz leta 2016 je mladim dodelil številne enake pravice kot jih zagotavlja odraslim oskrbovalcem. Med drugim jim omogoča pravico do izjave mladega oskrbovalca, ki vsebuje informacije o vplivu oskrbe na življenje in dobro počutje, obenem pa se preverja ustreznost te oskrbe. Mladim oskrbovalcem je prav tako ponujena podpora za zmanjševanje izolacije, stigme in ustrahovanja zaradi oskrbovalne vloge, podpora ob prehodu iz srednješolskega na univerzitetno izobraževanje, podpora v obliki nepovratnih sredstev, pa tudi podpora za razbremenitev, npr. dodatni popusti in doživetja s kartico Young Scot Card.

Škotska nacionalna strategija je primer dobre prakse vključevanja oskrbovalcev v politiko in ukrepe, ki zadevajo tako njih same kot njihove oskrbovance. Je primer življenjske in žive strategije, ki se bo spreminjala in razvijala v skladu s potrebami oskrbovalcev. Usmerjevalna skupina Škotske nacionalne strategije za oskrbovalce se je zavezala k spremljanju izvajanja strategije, merjenju rezultatov in poročanju ocene akcijskega načrta, kar bo podlaga za razmislek o nadaljevanju ali ustvarjanju novih ukrepov na področju neformalne oskrbe.

Ajda Cvelbar